

Αρχές Διακυβέρνησης

3: Άγνοια

1. Η αγνωσία δεν είναι προσόν μόνο των κοινών ακαλλιέργητων μαζών – και οι αριθμοί τους, παρά τη σύγχρονη εδραίωση της ελεύθερης παιδείας μέχρι και πανεπιστημιακές σπουδές, είναι τεράστιοι. Τη συναντάμε συχνότατα και σε καλά μορφωμένους ανθρώπους σε όλους τους τομείς της κοινωνίας. Ειρωνικά μάλιστα υποκρύβεται και σε καθηγητές και διάφορους εξειδικευμένους εμπειρογνώμονες οι οποίοι με εκπληκτική αφέλεια νομίζουν γνώση την εικασία και τη γνώμη.

Ένα καλό αστείο παράδειγμα δίνουν οι εξπέριοι οκονομολόγοι και οικονομικοί σύμβουλοι τραπεζών ή χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων και συντάκτες οκονομικών εντύπων σχετικά με την πρόσφατη ελληνική κρίση. Ένα τηλεοπτικό πρόγραμμα (ΣΚΑΪ, 23/10/11) παρουσίασε μια σειρά διάσημων τέτοιων εξπέριο, Ελλήνων και ξένων. Ο ένας έλεγε πως η Ελλάδα σίγουρα θα χρεωκοπήσει· ο άλλος πως όχι, αυτό μπορεί να αποφευχθεί και θα ξεπεραστεί· τρίτος έλεγε πως η χρεοκοπία είναι αναπόφευκτη και μάλιστα η Ελλάς θα αποχωρήσει από την Ευρωζώνη και θα γυρίσει στη (Νέα) Δραχμή· τέταρτος έλεγε πως σε καμιά περίπτωση δε θα φύγει από το Ευρώ η Ελλάς· πέμπτος συμφωνούσε υποδείχνοντας πως τέτοια σενάρια θα είχαν καταστροφικό αντίκτυπο στην Ευρώπη ολόκληρη· άλλος έβλεπε “κούρεμα” 50% με 60% ενώ άλλος το τοποθετούσε “ρεαλιστικά” στο 30% με 35%. ένας νόμιζε πως το “κούρεμα” ήταν αναγκαίο και χρήσιμο και άλλος πως ήταν άχρηστο και η Ελλάς θα έπρεπε να κυρήξει πιώχευση· και ούτω καθ’εξής!

Όλοι αυτοί κατείχαν σπουδαίες θέσεις επιρροής όμως απορώ πώς και γιατί τους παίρνουμε στα σοβαρά. Είναι ολοφάνερο πως πάσχουν από άγνοια έστω και αν πρόκειται για το αντικείμενο της ειδικότητας τους. Όλοι πρέπει να σπούδασαν Οικονομικά σε κάποιο πανεπιστήμιο (ή πολλά) στην Ελλάδα, Γαλλία, Γερμανία, Βρετανία ή αλλού, οπότε δεν θα έπρεπε να διαφωνούν για το αν, υπό τις υπάρχουσες συνθήκες, κάτι θα γίνει ή όχι και ποιές θα είναι οι συνέπειες.

Οι μετερεολόγοι μπορούν πλέον να προβλέψουν με σχετική ακρίβεια τις επερχόμενες καιρικές συνθήκες – αν θα κάνει λιακάδα ή καταιγίδα, αν θα βρέξει ή θα ρίξει χαλάζι κλπ και οι αγρότες ξέρουν ποια θα είναι η επίδραση στις καλλιέργειες. Εντούτοις οι ακριβοπληρωμένοι αυτοί ειδικοί που με τις ομιλίες και τα γραπτά τους επηρεάζουν τόσο κόσμο διαφωνούν.

Αυτό είναι ακόμα ένα διδακτικό δείγμα της ανοησίας που διακατέχει και ταλαιπωρεί τη μεγάλη πλειονότητα των ανθρώπων. Και επιβεβαιώνει πως τα Οικονομικά (=Πολιτική Οικονομία), έτσι όπως αυτή η πειθαρχία διδάσκεται, δεν είναι επιστήμη.

2. Πολύ χειρότεροι είναι οι πολιτικοί, και μάλιστα οι υπουργοποιημένοι! Αυτοί νοθεύουν τις όποιες πληροφορίες απέκτησαν κατά τις σπουδές τους

και τις παραγνωρίζουν πλήρως λόγω της επιθυμίας τους να διατηρήσουν το πόστο τους και να επανεκλεγούν. Με την ανοχή αν όχι τη συμμετοχή του προϊσταμένου τους πρωθυπουργού αυτοί επιδίδονται σε ατασθαλίες (=δέχονται δώρα ή κλέβουν έμμεσα ή άμεσα) κι έτσι, έχοντας λερωμένη τη φωλιά τους, ανέχονται ή κι ενθαρρύνουν άλλους στην αντιπολίτευση και στις διάφορες βαθμίδες της δημόσιας διοίκησης να κάνουν το ίδιο. Ακούστηκε πρόσφατα από βουλευτή ελληνικής καταγωγής στο Κοινοβούλιο της Ελβετίας να δηλώνει πως από το 2005 η Ελβετική Κυβέρνηση πρότεινε στην Ελληνική (Καραμανλής νεώτερος τότε) να συνεργαστούν για πάταξη της φοροδιαφυγής και μαύρου χρήματος, αλλά η Ελληνική πλευρά μέχρι σήμερα δεν έχει απαντήσει· ο ίδιος βουλευτής έκανε τη σκέψη πως έλληνες πολιτικοί, βουλευτές και υπουργοί ίσως, έχουν κρυφές καταθέσεις εκεί και γιαυτό δεν ανταποκρίθηκαν οι ελληνικές κυβερνήσεις. (Η παλαιά λαϊκή ρήση: *To ψάρι βρομάει από το κεφάλι.*)

Πολλοί στην Ελλάδα νομίζουν πως οι Ευρωπαίοι πολιτικοί στη Βρετανία, Γαλλία, Γερμανία ή στις Σκανδιναβικές χώρες κλπ, είναι καλύτεροι, πιο έντιμοι, πιο γνωστικοί. Πολλοί άλλοι όμως δεν θέλουν ούτε να τους ακούνε ούτε να τους βλέπουν – για ποικίλους λόγους, κυρίως από έναν παραδοσιακό φόβο μήπως και χάσουν την ελληνική ταυτότητά τους, ό,τι κι αν είναι αυτό. Το ίδιο μίγμα άγνοιας κι εγωιστικής επιθυμίας προσβάλλει και τους Ευρωπαίους πολιτικούς. Η διαφορά που κάνει τα συστήματα διακυβέρνησης εκεί να λειτουργούν καλύτερα οφείλεται σε κάποιες παραδόσεις που κληρονόμησαν από παλαιότερες γενεές. Άλλα κι εκεί κυριαρχεί άγνοια κι εγωιστικός εθνικισμός. Άλλιώς γιατί έχουν καθυστερήσει τόσα χρόνια να προχωρήσουν σε μια πραγματική Ευρωπαϊκή Ένωση και γιατί λόγω της ελληνικής κρίσης κλυδωνίζεται τόσο εύκολα το νόμισμα;

Στην Ελλάδα μερικά ήθη κι έθιμα προέρχονται από την αρχαιότητα αλλά τα περισσότερα είναι από το βαλτωμένο, βραδυκίνητο Βυζάντιο και μάλιστα νοθεύτηκαν από τις παραδόσεις των Οθωμανών. Το πελατειακό σύστημα εξελίχθηκε από τις συνήθειες της Τουρκοκρατίας.

Η άγνοια των νόμων που διέπουν την κάθε κοινότητα πολιτικο-οικονομικά έχει εξαπλωθεί σε παγκόσμια κλίμακα σαν την πανούκλα.

Η άγνοια μας είναι τριών ειδών.

(α) Πρώτη ας πάρουμε την **παναθρώπινη** άγνοια στην οπία όλοι συμμετέχουμε. Κανείς μας, όσο ευρυμαθής κι αν είναι, δεν μπορεί να γνωρίζει όλα τα πράγματα και όλα τα γεγονότα στον υλικό κόσμο που ζούμε. Εννοώ τις γνώσεις, ή ακριβέστερα, τις πληροφορίες που αποκτούμε και όχι την έμφυτη ευφυία ή νοημοσύνη που μας βοηθάει να επιλέγουμε, να αφομοιώνουμε και να χρησιμοποιούμε τις πληροφορίες που αποκτήσαμε. Η πληροφόρηση φυσικά διαφέρει σε ποσότητα και ποιότητα από έναν άνθρωπο σε άλλο.

Αυτή η αγνωσία είναι μια φυσιολογική πραγματικότητα στην τωρινή κατάσταση των ανθρώπων και συγχωρητέα. Όμως ο νόμος θα λειτουργήσει και θα τιμωρήσει την παράβαση του. Το παιδί που βάζει το χέρι του στη φωτιά μη γνωρίζοντας θα καεί. Στην ευρύτερη κοινωνία των ενηλίκων, συχνά, όχι πάντα, η αγνωσία αυτή λαμβάνεται ως ελαφρυντικό

και η τιμωρία δεν είναι βαριά. Μπορεί κάποιος να οδηγεί στο αντίθετο ρεύμα μονοδρόμου δίχως να το έχει αντιληφθεί, αλλά θα τιμωρηθεί αν τον πιάσουν τα όργανα της τροχαίας ή αν προκληθεί ατύχημα.

(β) Υπάρχει και η **θεληματική άγνοια** με την οποία ξεπίτηδες αγνοούμες ή παραγνωρίζουμε κάτι που βρίσκεται μπροστά μας ή που ξέρουμε πολύ καλά. Πχ βλέπουμε στο βάθος του δρόμου να πλησιάζει κάποιος γνωστός μας τον οποίο αντιπαθούμε κι εμείς αλλάζουμε πεζοδρόμιο ή στρίβουμε κάπου για να μην τον συναντήσουμε. Ή δεν κάνουμε ή δεν λέμε κάτι ενώ γνωρίζουμε πως αυτό είναι αναγκαίο. Όπως όταν εθιζόμαστε στο τσιγάρο ή στο αλκοόλ ενώ ξέρουμε πως και τα δύο μακρόχρονα είναι βλαβερά. Ή, εν προκειμένω, ο Κ. Καραμανλής νεώτερος είχε προειδοποιηθεί από τους Εταίρους για το χάλι της οικονομίας μας με τη σύσταση να περικόψει δαπάνες αλλά δεν ενημέρωσε τον Ελληνικό λαό και μάλιστα έδιναν στελέχη της κυβέρνησής του ψευδή στοιχεία στην Ευρώπη. Και η σημερινή κυβέρνηση έλαβε όμοιες και λεπτομερέστερες συστάσεις για περιστολή του Δημοσίου, αλλά τις αγνόησε προτιμώντας να συνεχίσει με προσλήψεις και να επιβάλλει φόρους και έκτακτες εισφορές.

Αυτή δεν μπορεί να συγχωρεθεί.

(γ) Τέλος είναι η **συγκαλυπτική άγνοια**. Αυτή εκλογικεύει και χρησιμοποιεί άσχετα στοιχεία ή εφευρίσκει εξηγήσεις και δικαιολογίες για να κουκουλώσει τις αρνητικές συνέπειες πράξεων που εκτελέστηκαν υπό την επίδραση της πανανθρώπινης ή/και της θεληματικής άγνοιας.

Είναι μια ασυγχώρητη κοπιώδης και φλύαρη προσπάθεια στην οποία επιδίονται με σπουδή λόγιοι και ανώτερα κυβερνητικά στελέχη.

4. Το πρώτο είδος της άγνοιας είναι, είπαμε, συγχωρητέο. Τα επόμενα δύο είναι ασυγχώρητα και συνδέονται άρρηκτα με την ανηθικότητα. Είναι η θεληματική άγνοια που κάνει έναν πολιτικό ή ανώτερο κρατικό αξιωματούχο να δωριδοκείται ή να απεργεί παραγνωρίζοντας και τον ηθικό νόμο και τον συνταγματικό. Το Σύνταγμα (αναθεωρημένο 2008) απαγορεύει ρητά τη δωροδοκία δημόσιων λειτουργών και την απεργία δικαστών. Άλλα η δωροδοκία είναι πλέον καθεστώς και η απεργία δικαστικών έγινε πρόσφατα, τον Οκτώβριο 2011.

Quis custodiet ipsos custodes? Ποιός, έλεγαν οι Ρωμαίοι, θα ελέγχει/φυλάει τους ίδιους τους ελεγκτές/φύλακες;... Και με αυτή τη ρήση μπορούμε να κατανοήσουμε πως η αρετή δίνει τη μόνη σοβαρή και σταθερή εγγύηση για Δικαιοσύνη και εύνομη διακυβέρνηση. Άλλως, όσους νόμους κι αν έχει μια Πολιτεία, και όσες δικλείδες ασφαλείας, οι ανώτατοι αξιωματούχοι (=ελεγκτές, φύλακες) θα βρούν τρόπους να παρανομήσουν και θα φτιάξουν ανήθικους νόμους με κάποιο ειδικό “παράθυρο” για να παρανομήσουν νόμιμα.

Οι νόμοι που μια κυβέρνηση πρέπει να εφαρμόσει για να υπάρξει δίκαια κατανομή του πλούτου της παραγωγής (=χρήματα, αγαθά και υπηρεσίες) είναι γνωστοί: έχουν διατυπωθεί καθαρά και συχνά από πανάρχαιους χρόνους. Άλλα χάρη στη θεληματική άγνοια παραγνωρίζονται και οι κυβερνήτες επιδίονται σε μια κοπιώδη, ατελεύτητη διαδικασία θέσπισης νόμων.

Όταν ο κ Σαμαράς, φεύγοντας από τη ΝΔ ίδρυσε την “Πολιτική

Άνοιξη” με σύνθημα την “υπέρβαση”, του δόθηκε μια πρόταση να υιοθετήσει έναν φόρο επί της αξίας της (επιφάνειας) της γης σκέτης (χωρίς τα κτίσματα, τις καλλιέργειες ή άλλα βελτιωτικά έργα) αλλά την αγνόησε, λέγοντας πως δεν μπορεί να εφαρμοστεί στην Ελλάδα! Η άρνηση του ήταν ενδεικτική της συγκαλυπτικής άγνοιας διότι προφανέστατα δεν ήξερε τίποτα για το μέτρο αυτό αλλά προσποιήθηκε πως ήξερε. Η ίδια πρόταση είχε γίνει περίπου 10 χρόνια νωρίτερα στον Ανδρέα Παπανδρέου, αλλά απορρίφθηκε διότι η κυβέρνηση και οι σύμβουλοι της προτιμούσαν πολυνομοσχέδια που θα επέτρεπαν στους άσημους και πειναλέους κομματικούς να τλουτίζουν από τα κοινοτικά κονδύλια με εργασία που έμενε στα χαρτιά μόνο και από αποδεκτές μίζες.

‘Όπου υπάρχει πολυνομία υπάρχει ανηθικότητα και άγνοια.

Συγκρίνετε τις 5 ηθικές αρχές στο πρώτο φύλλο που προέρχονται από τον Μωσαϊκό κώδικα (Ου φονεύσεις κλπ) και τη Βεδική παράδοση των Ινδιών, με την πολυλογία και την περιπλοκότητα των Συνταγματικών διατάξεων και άλλων σύγχρονων νόμων.

Πριν 2500 χρόνια ο Κινέζος σοφός Λάο Τσε είπε:

‘Οσο περισσότεροι οι περιορισμοί
τόσο περισσότερες οι παρανομίες.

‘Οσο περισσότεροι οι κανονισμοί και διατάξεις
τόσο περισσότεροι οι κλέφτες και οι ληστές.

(Τάο Τε Τσινγκ 57.)

5. Παραθέτω ένα διάγραμμα που απεικονίζει τα συμπτώματα του φαύλου κύκλου της δημοσιονομικής νεύρωσης και παρουσιάζεται σε όλες τις προηγούμενες σοσιαλδημοκρατίες από τις αρχές του 20ου αιώνα. Είναι μια τροποποίηση από ένα βιβλίο του N. Καζάνα (Δημοκρατία: Ελευθερία υπό το Νόμο, 1981, Αθήνα, Εκδόσεις Λυκαβηττός, 146-147) που το πήρε από τον Βρετανό οικονομολόγο Emil Woolf – *Taxation, the Key to Industrial Revival*,

1980, Λονδίνο, The Gladstone Essays, σ. 23-33.

Ο κ Woolf έφραψε: –

“Οι πιο σημαντικές λέξεις στο διάγραμμα είναι στο κέντρο. Όταν έχουμε άγνοια του οικονομικού νόμου στο κέντρο, ακολουθούν όλα τα άλλα, σίγουρα, όπως η νύχτα τη μέρα. Βασισμένος στην άγνοια, ο κύκλος αυτοδιαιωνίζεται: τίποτα δεν θα τον αλάξει παρά μόνο η είσοδος της γνώσης. Το διάγραμμα δεν έχει κορυφή, πάτο η πλευρές. Μπορείτε να ξεκινήσετε σε οποιοδήποτε σημείο.”

Με μικρές παραλλαγές αυτός ο κύκλος περιστρέφεται με αργό για μας, όμως αναπόδραστο, ρυθμό. Μερικοί πιστεύουν πως υπάρχει μια περιοδική επανάληψη (περίπου κάθε 11 ή 18 ή 36 ή 80 χρόνια) αλλά τα οικονομικά δεδομένα από, ας πούμε, το 1860 ως σήμερα (2011) δεν στοιχειοθετούν τέτοια περιοδικότητα. Η τεχνολογική ανάπτυξη, ανακαλύψεις νέων πόρων και πηγών ενέργειας, χρηματηστηριακά παιχνίδια και άλλοι παράγοντες επηρεάζουν τη διάρκεια της περιόδου του κύκλου.

6. Όλοι οι επίδοξοι πολιτικοί και ειδικά οι φιλόδοξοι κυβερνήτες θα έπρεπε να αποστηθίσουν αυτό τον κύκλο. Διότι τα διεθνή δεδομένα (περίπου 150 χρόνων) δεν αφήνουν αμφιβολίες για την αδυσώπητη δράση του.

Η άγνοια της Αριστεράς και ειδικότερα του ΚΚΕ για την οικονομία είναι σχεδόν απίστευτη – αν δεν τη συναντούσαμε καθημερινά. Η τελευταία συνθηματολογία πως καλύτερα να φύγουμε από την Ευρωζώνη και την εποπτεία της Τρόικας και άλλων επιτηρητών είναι τραγικά και γελοιωδώς άσχετη. Οι σύντροφοι κοροϊδεύουν ή πράγματι δεν έχουν στοιχειώδη ικανότητα να δουν πως η κατάσταση της Χώρας εκτός Ευρωζώνης με μια μίζερη και υποτιμημένη Δραχμή θα ήταν αντίστοιχη της Γερμανικής Κατοχής με καλπάζοντα πληθωρισμό. Ας συλλογιστούν πόσος πλούτος θα χαθεί (εκτός κι αν έχουν αποταμιεύσεις στο εξωτερικό – κάτι διόλου απίθανο) καθώς η Δραχμή θα ξεκινήσει με πλήρη αντιστοιχία στο Ευρώ για να χάσει τις επόμενες μέρες 40%, 60% ή και περισσότερο. Αν μη τι άλλο, οι εισαγωγές όλες, πετρέλαιο, σιτηρά, ακόμα και το φθηνό κρέας από τη Βουλγαρία, θα γίνουν απαγορευτικά ακριβές.

Μιλάμε για κομμουνισμό και σοσιαλισμό και για μια ελεύθερη οικονομία ή καπιταλισμό. Το καπιταλιστικό σύστημα δεν είναι στην πραγματικότητα καθόλου ελεύθερο ούτε φιλελεύθερο. Είναι μια διεφθαρμένη δημοκρατία με μπόλικο σοσιαλισμό. Νομίζουμε πως πρέπει να επιλέξουμε ένα από τα δύο – καπιταλισμό (=σοσιαλδημοκρατία) ή κομμουνισμό.

Αλλά υπάρχει κι ένα τρίτο σύστημα με πολύ μικρή κυβέρνηση, ιδιότυπη φορολογία και δικλείδες ασφαλείας: αυτό είναι όντως φιλελεύθερο και δίνει πραγματική ελευθερία στους πολίτες. Όμως είναι ειρωνικό πως ούτε πολιτικοί ούτε λαός θέλουν να το ξέρουν. Ισως διότι κάνει δύσκολη τη σημερινή ρεμούλα και απαιτεί ευθύνη και πρωτοβουλία.

Ο πατέρας της σύγχρονης Πολιτικής Οικονομίας Adam Smith γράφει (*Wealth of Nations*, Λονδίνο, 1952, Βιβλίο 4, Κεφ 5): “Η φυσική προσπάθεια κάθε ατόμου να βελτιώσει την κατάστασή του...με ελευθερία και ασφάλεια

είναι μια τόσο ισχυρή αρχή που μπορεί μόνη της να μεταφέρει την κοινωνία σε πλούτο και ευμάρεια αλλά και να υπερπτδήσει εκατό αυθάδικα εμπόδια με τα οποία η ανοησία ανθρώπινων νόμων συχνά παρακωλύει τη λειτουργία της.”

Κρίμα που οι σοσιαλδημοκράτες και κομμουνιστές, πολιτικοί και μάζες, δεν ξέρουν ή δεν θέλουν να ξέρουν πώς να βάλουν σε πρακτική εφαρμογή αυτή τη διαπίστωση και θέλουν το κράτος να τους φροντίζει από τη μήτρα ώς το μνήμα.

Νικόδημος.